

Kriminalomsorgens regioner

Rundskriv KDI
4/ 2017

Deres ref:

Vår ref:
201612406-11

Dato:
22.03.2017

OM ADVOKATERS BESØKSRETT OG ADGANG TIL FRI KOMMUNIKASJON MED INNSATTE:

Bakgrunn

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) ser at det er behov for å presisere kravet om at advokat – klientforhold skal dokumenteres før besøk i fengsel kan finne sted. I tillegg er det ønskelig med en presisering av hvilken adgang fengselet har til å tilpasse besøk av advokater med oppdrag for innsatte. Gjeldende retningslinjer pkt. 3.34 til straffegjennomføringsloven regulerer ikke dette, men presiseringene i dette rundskriv vil bli tatt inn ved en senere revisjon av retningslinjene.

Etter straffegjennomføringsloven § 27, jf. §§ 30-32 har innsatte rett til besøk og kommunikasjon med sin advokat uten kontroll.

Det har i enkelte tilfeller oppstått tvil knyttet til rekkevidden av advokaters besøksrett. Dette har i ført til at også advokater som *ikke* har eller kan dokumentere et klientforhold til den innsatte, har fått besøke vedkommende i egenskap av å være advokat, herunder der innsatte ikke har uttrykt ønske om besøk av denne advokaten. Motivet kan være å få oppdrag fra nye klienter, men også andre motiver kan spille inn.

Regelverk

Offentlig oppnevnte og privat oppnevnte advokater, jf. straffeprosessloven §§ 100-107, nyter et særlig vern mot kontroll av besøk og kommunikasjon med sine klienter i fengsel.

Etter en lovendring i 2007 nyter også advokater med et sivilrettslig oppdrag for klienten tilsvarende vern. Dette gjelder både ved særlig høyt, høyt og ved lavere sikkerhetsnivå, jf. straffegjennomføringsloven § 27 og §§ 30-32.

Rett til besøk av advokat er absolutt og skal skje uten noen kontroll, unntatt ved særlig høyt sikkerhetsnivå etter straffegjennomføringsloven § 27 tredje ledd, der advokaten kan undersøkes med hund eller teknisk utstyr. Nekter han slik kontroll kan besøk nektes.

Ved høyt og lavere sikkerhetsnivå er derimot besøksretten i utgangspunktet absolutt og skal skje uten kontroll.

Praktisering av besøk og kontroll av advokater

Enten advokaten har et klientforhold med en innsatt i egenskap av oppnevnt forsvarer eller skal ivareta en klients sivilrettslige interesser, må oppdraget *alltid dokumenteres* før det er aktuelt å gi vedkommende besøksadgang. Kan han/hun ikke dokumentere et oppdrag for klienten, skal han/hun alltid avvises og behandles som enhver annen besøkende.

Offentlig oppnevnte forsvarere

Offentlige eller privat oppnevnte forsvarere i en verserende straffesak og/eller i den straffesaken som førte til innsettelsen, nyter et spesielt vern mot besøkskontroll. Advokaten kan derfor i utgangspunktet besøke sin klient når han og klienten ønsker det, med mindre kapasitetsmessige årsaker i fengselet er til hinder for det.

Fengselet har adgang til å tilpasse besøkstiden etter fengselets drift og foreta de sikkerhetsmessige forberedelser som er nødvendige. Dette innebærer at advokaten alltid må bestille avtale for besøket og kunne avvises dersom praktiske grunner tilsier det, herunder at det ønskede tidspunktet er i en periode med særlig lav kapasitet.

Oppnevnt forsvarer må kunne fremlegge forsvareroppnevning som en absolutt forutsetning for å komme i kontakt med vedkommende innsatte. Advokat eller forsvarer som ikke kan fremlegge forsvareroppnevning skal avvises.

KDI bemerker at en advokatfullmektig som opptrer på vegne av en oppnevnt forsvarer skal identifiseres med forsvareren, sml. advokatassistent

Fremvist forsvareroppnevning bør avmerkes i KOMPIS og gjelder frem til eventuell annen forsvareroppnevning oversendes fra domstolen eller fremlegges av annen advokat.

Vi minner i denne forbindelse om at eventuell tolk som skal være med en advokat er å regne som en ordinær besøkende. Advokat som skal ha med seg tolk, må følgelig si i fra om dette ved bestilling av besøk. Advokaten er selv ansvarlig for å forsikre seg om at det ikke foreligger forhold ved tolken som er til hinder for adgang til fengselet.

Advokater med sivilrettslige oppdrag

Slike oppdrag kan dreie seg om barnevern, omsorgsrett, arvesaker, gjeldsordning og andre sivile rettsforhold som tilsier profesjonell hjelp fra en advokat. Disse advokatene har i utgangspunktet den samme rett til å besøke sin klient og etter de samme betingelser for å ivareta klienten som oppnevnte forsvarere, jf. over.

Dersom den innsatte er varetektsfengslet med restriksjoner etter straffeprosessloven §§ 186, annet ledd og 186a er det likevel utelukkende innsattes oppnevnte forsvarer som får ha kontakt med varetektsinnsatte, med mindre aktuell påtalemyndighet eksplisitt har klarert for eller akseptert kontakt med vedkommende advokat.

Med hilsen

Tom A. Enger
avdelingsdirektør

Tor André Jenssen
seniorrådgiver